

Переваги та недоліки інтеграції України в ЄС

Сфера	Переваги	Недоліки
Політична	<ul style="list-style-type: none"> Залучення до Спільної європейської політики безпеки та оборони, яка гарантуватиме Україні державний суверенітет і територіальну цілісність. Стабільність політичної системи. 	<ul style="list-style-type: none"> Погіршення відносин з країнами СНД. Небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом. Невизначеність стратегії розвитку ЄС.
Економічна	<ul style="list-style-type: none"> Забезпечення розвитку МСП. Впровадження у виробництво стандартів ЄС. Можливості для динамічного розвитку туристичної та рекреаційної галузі, розширення міжнародного співробітництва у цій сфері. Об'єднання енергетичних потенціалів країн Євразійського континенту. 	<ul style="list-style-type: none"> Можливе переміщення шкідливих виробництв в Україну. Втрата конкурентоспроможності певних галузей. Складність переходу на європейський рівень цін, який може привести до різкого подорожчання товарів першої необхідності.
Соціальна	<ul style="list-style-type: none"> Формування середнього класу населення. Ефективний захист прав людини в інституціях ЄС. Реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту. 	<ul style="list-style-type: none"> Проблема незаконної міграції та відтоку кадрів. Ускладнення візового режиму зі східними сусідами. Поглиблення демографічного спаду.
Культурна	<ul style="list-style-type: none"> Поширення української культури в країнах ЄС. Широкий доступ до інформаційного потенціалу. 	<ul style="list-style-type: none"> Переоцінка культурно-освітніх напрямків, що фактично означає зближення суспільної моралі з нормами країн Заходу.

Отже, Україні під час вступу до ЄС, слід звертати увагу на використанні саме позитивних моментів євроінтеграції з оптимальним вектором розвитку стратегії та лінію поведінки по запобіганню зазначених загроз на територію України. Аналіз можливих позитивних та негативних наслідків вступу України до ЄС показав, що входження до Європейського Союзу є логічним прагненням України до цивілізованої правової держави та розбудови демократичного суспільства. Інтеграція до Європейського Союзу є шансом для України остаточно перетворитися на стабільну державу, яка володіє безліччю перспектив. Співробітництво України з ЄС сприятиме досягненню нашої держави високих європейських стандартів, підвищенню рівня життя та добробуту населення [2].

Список використаних джерел

- Україна – ЄС: реалії та перспективи співпраці. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://krasilov-rda.gov.ua/news/ukrajina_es_realiji_ta_perspektivi_spivpraci/2016-05-23-1582.
- Полторацька О. Т. Стратегічний вектор розвитку зовнішньоекономічних відносин України з Європейським Союзом / О. Т. Полторацька, А. І. Кириченко // Економічний простір. – 2016. – № 107. – С. 48 – 59. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2016_107_7.
- Високий замок online. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wz.lviv.ua/news/161572-doslidzhennia-ukraintsi-rozpovily-pro-perevahy-ta-nedoliky-ievrointehratsii>.

Леся ІВАНЧЕНКО

аспірантка кафедри державного управління та місцевого самоврядування ДРІДУ НАДУ

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

Непохитність намірів щодо інтеграції в європейський економічний простір Україна підтвердила підписавши угоду про асоціацію з Європейським союзом. Обов'язковими складовими такої інтеграції є приведення у відповідність до стандартів Європейського союзу (ЄС) систем соціального та пенсійного забезпечення. В Україні не завершено процес реформування пенсійної системи, тому доцільно врахувати вже існуючий, перевірений практикою досвід передових країн світу, визначальне місце серед яких належить країнам ЄС.

У більшості країн-членів ЄС реформа пенсійної системи відбувалася

за схожим сценарієм та призвела до побудови національних консолідованих систем пенсійного забезпечення, що мають трирівневу структуру, формування пенсій в яких відбувається на солідарній та накопичувальній основі одночасно.

Саме пріоритетність соціальних цілей визначала формування пенсійних систем країн ЄС. Це призвело до створення достатньо надійних механізмів гарантування мінімальних доходів пенсіонерам. Сьогодні змінює акценти в пенсійній стратегії в бік економічних цілей. Задля зміни розподільчої системи, країни ЄС провели реформи, що забезпечило фінансову стабільність пенсійних систем. Такі реформування здійснювались шляхом підвищення віку виходу на пенсію; збільшення необхідного страхового стажу і періоду відрахувань до пенсійних фондів; скорочення пільг, пов'язаних з достроковим виходом на пенсію; змінами порядку індексації пенсійних виплат (залежно від подорожчання життя, а не до номінального зростання оплати праці); стимулювання розвитку додаткових професійних накопичувальних пенсійних програм і схем індивідуального пенсійного страхування; збільшення розмірів страхових внесків і модернізацією бази їх нарахування. Деякі країни змінили формули нарахування пенсій, збільшили базовий період для нарахування пенсії. Частина країн збільшила кількість альтернативних добровільних приватних пенсійних програм (шляхом надання пільгового оподаткування або забезпечення відповідних виплат з національного бюджету).

Наразі у пенсійному забезпеченні більшості країн ЄС переважають традиційні розподільчі системи, які є базовими, і сформованими або на схемах фіксованих виплат, або попередньо встановлених пенсійних розмірів. Розрахунок таких пенсійних виплат пов'язаний із рівнем доходів, з яких сплачувалися страхові внески.

Попри те, що значним джерелом доходів пенсіонерів країн ЄС є державні пенсійні системи, в багатьох країнах державна політика у регулюванні пенсійного забезпечення спрямована на розвиток професійних пенсійних систем. Обов'язкові професійні схеми складають другий рівень пенсійного забезпечення і найбільше розповсюджені у Німеччині, Фінляндії, Іспанії, Нідерландах, Франції та Італії.

Пенсійні системи окремих країн ЄС мають національні відмінності, проте спостерігається тенденція до посилення ролі пенсійного страхування в пенсійному забезпеченні населення. Форма участі держави полягає у регулюванні, покритті дефіцитів солідарних пенсійних фондів, гарантуванні мінімального доходу/пенсії з державного бюджету, стимулюванні недержавного пенсійного забезпечення, поєднанні розподільчих та накопичувальних систем. Крім того, головним завданням державного контролю стає стабільність пенсійної системи, фінансово стійка діяльність пенсійних фондів.

Європейський досвід функціонування пенсійних систем свідчить про

те, що вони ґрунтуються на засадах страхування та адресності. Управління здійснюється соціальними партнерами: роботодавцями, застрахованими особами і державою.

Вкрай важливим моментом є формування психології особи, що працює за наймом, яка повинна усвідомлювати необхідність із початку своєї трудової діяльності відраховувати внески до накопичувальної системи пенсійного страхування. У тих країнах, які ввели накопичувальні пенсійні системи, суттєво зросли приватні пенсійні кошти в національному акціонерному капіталі (у Великій Британії до 34 %; Ірландії до 29 %, Нідерландах до 13 %, Данії до 11 %) [1].

Результатом реформування пенсійної системи у більшості розвинених країн є поєднання керованої державою пенсійної системи із корпоративними пенсійними планами (тобто порядком управління та розміщення накопичених пенсійних внесків), розташованими в приватному управлінні, з особистими ощадними пенсійними рахунками для задоволення більш високих потреб груп населення з середніми і високими доходами. Слід зазначити, що перетворення європейських пенсійних систем триває і сьогодні. Передбачається, що до 2020 року частка пенсійних виплат за базовою системою «PAYG» (перший рівень) знизиться з 84 % до 64 %. Частка другого рівня зросте з 12 % до 29 %. При цьому, частка приватних пенсійних активів (третій рівень) підвищиться з 1,5 % до 4,5 % за умови активного сприяння держави добровільному пенсійному страхуванню, а сума приватних пенсійних накопичень зросте з 2 млрд. євро до 12 млрд. євро в 2020 році. Такі перетворення уряди пропонують реалізовувати поступово [2].

Зарубіжний досвід реформування системи пенсійного забезпечення дозволяє використати чимало корисних уроків. Оскільки ні солідарна, ні накопичувальна система не вирішує тиску з боку старіючого населення, фінансові можливості не відповідають вимогам фінансування, весь час зростає потреба для їх забезпечення. Тому стає необхідним реформування пенсійної системи України в контексті переоцінки соціальної ролі держави, яка полягає у відмові загальної державної підтримки соціального захисту на користь недержавних об'єднань, що використовують принцип пенсійного страхування.

Список використаних джерел

1. Бурлака Н. П. Мировой опыт формирования и эволюции пенсионных систем / Н. П. Бурлака // Международный университет природы, общества и человека «Дубна», 2009. – № 1. – С. 57 – 65.
2. Яшник Г. Л. Зарубіжний досвід реформування системи пенсійного забезпечення / Г. Л. Яшник // Державне управління : теорія та практика : електр. наук. фах. журнал. – 2011. – № 1. – С. 1 – 9.
3. Pension funds in figures OECD: Country Profiles. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/finance/Pension-funds-pre-data-2015.pdf>

4. Jarosiaw Poteraj Pension systems in 27 EU countries. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mpr.aub.uni-muenchen.de/31053/>

Ольга КАЛАШНИК

аспірантка кафедри державного управління ЛРІДУ НАДУ

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Нинішні інтеграційні процеси впливають на політичні та економічні рішення окремих країн, а зростаюча взаємозалежність між державами – на світове співтовариство в цілому. Сучасна міжнародна політика характеризується усвідомленням спільнотою нових викликів та загроз глобальному цивілізаційному розвитку. Екологічні проблеми змушують європейські країни об'єднувати свої зусилля в напрямку забезпечення екологічної безпеки та побудови системи так званої «колективної відповідальності» за стан навколишнього природного середовища в регіоні. Це вимагає реалізації та подальшого розвитку Спільної екологічної політики Європейського Союзу (ЄС).

Екологічна політика є одним із найважливіших напрямів діяльності ЄС. У цій сфері існує розгалужена система екологічного законодавства, норми якої успішно реалізуються на практиці. У процесі здійснення екологічної політики розширився перелік наявних засобів охорони довкілля, Співтовариство впровадило цілу низку інструментів охорони довкілля. На сьогоднішній день ЄС має широку компетенцію в галузі вирішення екологічних питань, а екологічна інтеграція стала обов'язковою для всіх членів та кандидатів на вступ до ЄС.

Екологічна безпека, правове регулювання питань у сфері екологічного управління, права людини на безпечне для існування середовище – це ті цінності, забезпечення яких на сучасному етапі розвитку України має першочергове значення. Одним з факторів, що безпосередньо впливає на розвиток законодавства України взагалі, і в сфері навколишнього середовища, зокрема, є політика ЄС та прийняті з метою її реалізації відповідні правові акти ЄС. Це пояснюється тим, що Україна прийняла на себе міжнародні зобов'язання з адаптації свого національного законодавства до законодавства ЄС (*acquis communautaire*).

Україна була однією з перших країн колишнього СРСР, яка підписала Угоду про партнерство та співробітництво з Європейськими співтовариствами та їх державами-членами (УПС). Відповідна угода була підписана 14 червня 1994 р. та набула чинності 1 березня 1998 р. Нею був започаткований процес адаптації законодавства України до законодавства ЄС. В ст. 51 УПС були визначені пріоритетні галузі, в

яких законодавство України в першу чергу має бути приведене у відповідність до законодавства Співтовариства. До таких пріоритетних галузей було віднесено, зокрема, охорону здоров'я та життя людей, тварин і рослин, а також навколишнє середовище.

Новий важливий етап розвитку двосторонніх відносин між Україною та ЄС був обумовлений розширенням Європейського Союзу в 2004 році, коли Україна та ЄС стали безпосередніми сусідами і задекларували наміри посилювати свою політичну та економічну взаємопов'язаність. З метою посилення співпраці був прийнятий 12 лютого 2005 року План дій «Україна – Європейський Союз». Його метою було сприяння реалізації положень УПС як діючої основи співробітництва України та ЄС та підтримка мети України щодо подальшої інтеграції до європейських економічних та соціальних структур. Імплементация Плану дій мала на меті значно наблизити українське законодавство, норми та стандарти до законодавства ЄС, зокрема у сфері захисту навколишнього середовища, забезпечуючи тим самим досягнення довгострокової цілі сталого розвитку.

Подальшій адаптації екологічного законодавства України до *acquis communautaire* також сприяло приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства був ратифікований Законом України від 15 грудня 2010 р. № 2787-VI. Відповідно до ст. 12 цього Договору кожна Договірна Сторона впроваджуватиме положення нормативно-правової бази Європейського Співтовариства з екології згідно зі встановленим графіком ужиття таких заходів. З цієї метою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2011 р. № 733-р був затверджений План заходів щодо виконання зобов'язань в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

З метою підготовки та сприяння набуття чинності Угоди про асоціацію Україною та ЄС був підписаний Порядок денний асоціації Україна – ЄС, який набув чинності 23 листопада 2009 р. Цим документом передбачається, що в сфері навколишнього природного середовища сторони співпрацюють щодо підготовки до імплементации актів *acquis* ЄС, зазначених у відповідних додатках до Угоди про асоціацію.

Безпосередньо сама Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони була підписана у частині політичних положень 21 березня 2014 р. та у частині торговельно-економічних і галузевих положень 27 червня 2014 р. Угода про асоціацію ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII.

Відповідно до ст. 363 цієї угоди поступове наближення законодавства України до права та політики ЄС у сфері охорони